

A mai vasárnapi lap ára 100 korona.

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1923.

V. ÉVFOLYAM, 164. SZÁM.

VASÁRNAP, JULIUS 22.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 1200 korona.
EGYES SZÁM ÁRA 60 KORONA.

Kiadótulajdonos:
Baltazár Irodalmi és Lapkiadó Rt.
A szerkesztésért felelős:
POSCH DEZSŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 2-ik szám alatti, város-
háza épület.

Takarékosság

a legfőbb parancs: mondta Bethlen István miniszterelnök és most már igazán boldog lehet a magyar. Van egy új jelszava, amellyel kezdheti a dikciót. — Van egy új zászlója, amely alá kipirosodott lelkesedéssel feshetők. Van egy fuvalója, a mellyel nyomorusága sötét éjszakájának éjjeli zenét adhat.

Igy is, e nélkül is az ország élére való embernek, sőt gondviselészerű államférfinak tartja az uralkodó többség Bethlen Istvánt; sőt mi is vagyunk annyi elismeréssel iránta, hogy igen sok politikai riválisáról tudni véljük, miszerint Bethlennél még sokkal rosszabban csinálná az ország dolgát, amelynek sorsát — akár csak a szegény emberét — boldog Isten bírja. Mi is elismerünk készséggel annyit Bethlentről, hogy az ultima raciónak, a tényleges hatalomnak birtoka nélkül tartván magát a kormányelnöki székben, valóságos csodát művel a gyakorlati politika terén. Nem volt tehát semmi szüksége rá, hogy a takarékoságnak legfőbb parancsá kinevezésével igyekezzen még nagyobbá képzelgetni magát.

Megvallom az igazat, mi azt tartjuk, hogy ez a jelszó is olyan formán áll a miniszterelnök szájában, mint annyi sok más, amelyekkel a visszataszító valóságot próbálja takargatni a külföld előtt. Ugy visszajára áll, mint a középut, a liberálisizmus, a demokrácia, a jogrend jelszava, mely utóbbinak hiányát épen az igazságügyek peccsétőre állapította meg ország és világ előtt.

Megvallva az igazat, mi azt elv úgy az egyesek, mint az országok boldogulása tekintetében. És hogyha ennek parancs-ként felállításával, a kormányelnök a maga kormányát és pártját akarta észre téríteni, akkor rendben van a dolog. Legfeljebb még azt kellett volna hozzátennie, hogy számadásokat eddig azért nem terjesztettek elő sem ő, sem kormány-elődei, mert a takarékoság ervére épen csak most találtak és jöttek rá. Akkor igazán nem is szoritottuk volna mi sem tovább a számadások előterjesztésének szükségét, hanem megértük volna az oktanulmányos kiadásokat, károkat helyre ugyan nem hozó, de mindenestre erkölcsi jobbulást jelentő beismeréssel.

Hanem, hogy ha ez a takarékosági parancs, — amely különben sem legfőbb, hanem csak a munka, többtermelés, becsület, jogtisztelet főparancsai mellett és között szintén főparancsolat — a koplaló tisztviselőknek, munkásoknak szól, hogy igyekezzenek még fokozottabb mértékben koplalni tovább; ha a keresőknek, termelőknek, mezőgazdákknak, ipar-

soknak, kereskedőknek szól, hogy a láthatatlan hatalmak tömegének érdekében még fokozottabb mértékben mondjanak le a becsületes munka, törekvés, küzdelem hasznáról, eredményeiről; akkor igazán nagyon rosszul hangzik a legfőbb parancsolat. Legfőbb parancsolatok kiadására különben is Héjjas Iván tartja magát illetékesnek.

Az egyik főébredő, volt britanniás szószegéssel vádolta Bethlent.

Cegléden csak az ébredőknek szabad beszélni.

Budapest, július 21. A liberális ellenzék nagy elkeseredésben tartják a ceglédi események. A ceglédi választást megelőzően holnap lesz az utolsó vasárnap és az ellenzéki jelölteknek még mindig nem engedték meg, hogy a kerület népéhez beszéljen.

Mikor Hulin rendőrtanácsos szét akarta osztatni a be nem jelentett népgyűlést, Héjjas közbelépett és az ébredő szónokok nyugodtan tartották meg beszédeiket.

Nagyobb feltűnést kelt Prónay Pál beszéde, aki többek között így szolt:

— Én csak azt mondom, hogy az a gróf Bethlen István nekem egyszer valamire becsületszavát adta, de azt nem tartotta meg.

Ezek az incidensek még kirívóbbá teszik azt, hogy az ellenzéki jelöltek nem tarthatnak Cegléden népgyűlést és még feltűnőbbé teszik azt is, hogy a belügyminiszter nem hajlandó közbelépni.

A ceglédi eseményekről Rupert Rezső a következő nyilatkozatot tette:

— Mindezeket a dolgokat legközelebb a legélesebb formában szóvá fogjuk tenni a nemzetgyűlésen. Elvárjuk az igazságügyminiszter beavatkozását s, mert hiszen ő azzal jött, hogy érvényt szerez a törvény uralmának. Vagy komolyan felakarták osztatni az ébredők gyűlését és ebben az esetben hatóság elleni erőszak volt az, ami őt ebben megakadályozta, vagy pedig nem teljesítette kötelességét az illető rendőrtiszt és akkor ellene kell eljárni.

Prónay Pál kijelentésére vonatkozólag Bethlen István gróf a következőket mondotta:

— Prónay Pál kijelentésére vonatkozólag megtettem azokat a lépéseket, amelyeket az ilyen nyilatkozatok szükségessé tesznek.

A héten befejezik az indennitási vitáját.

Budapest, július 21. A nemzetgyűlés kedden folytatja ülését. —

El kell készülnünk arra, hogy a keddi ülésen már nevekről is lesz szó, ha egyelőre csak azokról is, akik nem tartották a részvények elfogadását a képviselőséggel összeférhetőnek. Az Ulain-ügy egyékként a tegnapi minisztertanácson is szerepelt, ahol különösen Ulainnak a kormány elleni sértő inszINUÁCIÓJÁVAL és a vádnak a köztisztviselők ellen irányult részével foglalkoztak.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A város átvette a DMKE épületét. — 60 százalékos utadó. Ezerszeres kövezetvámadó. — Nem adják át a Tanitói Árvaházat az internátus céljaira.

A város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután 4 órakor Vargha Elemér tb. főjegyző elnöklése alatt ülést tartott. A tárgyszorozaton szerepelt a városi vízvezeték javítására fordítandó újabb 130 millió korona költségen ügye is, de a bizottság levette napirendről és a jövő héten kedden tartandó bizottsági ülésen tárgyalják.

Vásáry István dr. tanácsnok ezután egy javaslatot terjesztett elő, amelyben kéri az 1923. évi közuti pótköltségnek 60 százalékban való megállapítását. A múlt évben 65 százalék volt a közuti pótdó. De most az előirányzott költségeket 60 százalék is fedezi. A háború alatt elhanyagolt, leromlott utak karbantartása, javítása és új utak kövezésére 70 millióra van szükség. A városnak 670 kilométeres uthálózata van és ezeknek karbantartása nagyon fontos a város és a közlekedés szempontjából.

Fehér Ferenc dr. ellenzi a 60 százalékos utadót, mert szerinte fontosabb a vízvezeték és villany ügye és arra kell inkább igénybe venni a költségeket. A vízvezeték 800 millió költséget nem segíti elő a 70 millió és a községi pótdót pedig 600 százalékra fel emelni nem lehet, az utadóból pedig nem lehet vízvezeték javítani. Jóna István felszólalásában elfogadja az előterjesztett javaslatot, sőt hajlandó 65 százalékot is megszavazni, ha az utak karban tartásán jobban dolgoznak. A bizottság elfogadta a 60 százalékos utadót.

A kövezetvám díjtételek felemelésénél javasolja az előadó, hogy aranyparitásra vagy ha lehet a békebelinek ezerszeresére emeljék fel. A városi utak kövezése, javítása már eddig 32 millióba került. A jelenlegi alacsony díjtételekből nem lehet építeni utakat, de még a javítás költségeit sem lehet fe-

Valószínű azonban, hogy az indennitási vita megszakad, mert a keddi napi rendet teljesen lefoglalja az Ulain-ügynek a tárgyalása. Az igazságügyi bizottság beterjesztendő javaslata körül pro és kontra sok vita fog megindulni. Amennyiben a keddi ülésen folytatják az indennitási vitáját, úgy Strausz István és Fábrián Béla szólalnak fel. Szerdán kerül sor a szociáldemokraták utolsó szónokára, Payer Károlyra, aki nagy beszédet szándékozik mondani. — Utánna legfeljebb egy-két szónok van még hátra, úgy, hogy az indennitási vitát valószínűleg csütörtökön be lehet fejezni.

De a nemzetgyűlés az indennitási befejezése után sem megy nyári szünetre, mert a tisztviselői létszámcökkentésről szóló törvényjavaslatot okvetlenül le akarja tárgyalatni a kormány. A tisztviselői létszámcökkentési javaslatnál úgy a polgári ellenzék, mint a szociáldemokraták alapos vitát kívánnak provokálni. Szilágyi Lajos, Hegymegi Kiss Pál, Homonnay Tivadar, Baross János, Várnay Dániel és Kabók Lajos szólalnak fel.

A nemzetgyűlés aug. 10-ike táján kezd meg nyári szünetét, amely a miniszterelnök terve szerint két hónapig tart, úgy, hogy a nemzetgyűlés új ülészaka október közepén kezdődik.

A keddi ülésen már nevek is szerepelnek a részvénypanama ügyben.

Budapest, július 21. Már az igazságügyi bizottság tegnapi ülésén lehetett látni, hogy ez a botrány nem intéződik el olyan egyszerűen. A politika fórumán mind többen követelik, hogy a részvényajándékozásban szerepelt nevek közül legalább azokat hozzák nyilvánosságra, akik visszautasították az ajándékokat. Mind többen hangoztatják, hogy nemcsak az Ulain elleni büntető eljárásra van szükség, hanem a nemzetgyűlésnek külön saját hatáskörében is meg kell védeni súlyosan megtámadott becsületét.

dezni. Javasolja még a bizottságnak, hogy mivel az államvasutak igazgatósága révén befolyt összegeket csak egy fél év múlva kapják meg, nagy értékesökkenéssel, minden hónapra előlegezve, az elszámolás fenntartásával kérjék meg. Az összegeket sürgősen elő kell teremteni és azért is szükség van a díjak előleges fizetésére.

A bizottság egyhangulag elfogadta a javaslatot és a közigazgatási bizottság útján felterjesztést intéznek a kereskedelmi miniszterhez, hogy emelje fel aranyparitásra vagy legalábbis ezerszeresére a következő díjtételeket.

A DMKE épületét a város teljes felszereléssel 3 millió koronáért vissza veszi az egyesülettől, melynek igazgatósága az átadásba már beleegyezett. A 3 milliót 11-es korona árfolyamon kell az egyesületnek fizetni. A bizottság elfogadta és ilyen értelemben tesz előterjesztést a közgyűlésnek.

Hosszabb vitát okozott a kultuszminiszter leirata, melyben a Tanítói Árvaházat egyetemi internátus céljára kéri a várostól. Az előadó Kupinszky Sándor dr. javasolja, hogy engedjék át az internátus céljaira, de mivel a ref. leányiskola is helyet kér, az egyik pavillont adják át az iskolának.

Vásáry István tanácsnok ellenzi az átadást, mert a város érdekeinek kárára történne. Akkor, amikor egy milliárd kell az új város-ház építésére és nincs rá pénz, nem ajándékozhat a város nagy értékeket. Az egyetem céljára számtalan milliót adott már és e címen újabb adományt már nem adhat. A leányiskolát, míg a kérdés el nem dől, nem lehet odahelyezni. A kultuszminiszterrel meg kell indítani a tárgyalásokat, hogy hajlandó-e az árvaház telkét megváltani vagy a város váltsa meg az épületeket. Heves viták után Vásáry tanácsnok javaslatát fogadták el.

Kisebbségi ügyek tárgyalása után a bizottság ülése fél 7 órakor véget ért.

Az általános bérmozgalom még mindig nem ért véget.

Az építőmunkásoknak hatszázhatvan korona alapórabért ajánlottak fel a munkaadók.

A napok óta tartó ipari bérmozgalom még mindig nem szűnt meg; három iparágban nem jött létre megegyezés a munkaadók és munkások között. Az állandó ár-emelkedés idézi elő a folytonos elégedetlenséget és akasztja meg az ipari termelés kerekeit.

Szombaton délelőtt jött létre az egység a női szabó iparban, ahol 50 százalékos béremelésben állapodtak meg a munkaadók a munkásokkal, akik ebben megnyugodtak.

A cipőfelsőrészkeszítők részleges sztrájkja is még mindig tart s a tárgyalásokat műhelyenként folytatják.

Az asztalosok hétfőn jönnek össze egyezkedésre, amelynek valószínűleg meg lesz az eredménye.

Az építő munkások tegnap, szombaton délután tárgyalták béremelési ügyüket. A munkaadók a munkába állás napján felveendő 660 korona alapórabért ajánlottak fel, valamelyik napi élelmiszer árviszonylata szerint, amelynek eredményeként elkerülhető az ár-emelkedéssel indokolt bérmozgalom. Végleges eredmény még nem jött létre.

Az Egyetértés részére előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal.

A tisztviselői fizetéseket egységesítik.

A fizetés közel jár az aranyparitás ötven százalékához.

Budapest, július 21. A ma éjszakai minisztertanács Bethlen István gróf elnöklésével Kállay Tibor pénzügyminiszter előterjesztését hosszas vita után elfogadta és így a tisztviselői fizeté-

sek egységesítését tartalmazó rendelet a jövő héten már megjelenik a Hivatalos Közlönyben. A javaslat szerint a tisztviselők fizetése közel jár az aranyparitás 50 százalékához.

Kétmilliárd font sterlinget követel Franciaország a németektől.

Elkészült az új francia jóvátételi terv.

Páris, július 21. A Dail Mail párisi száma francia jóvátételi tervet közli. A terv ezeket a pontokat tartalmazza:

1. Németország valamennyi szövetséges kivánságára a passiv ellenállást teljesen beszünteti.

2. Németország lehetővé teszi a katonai ellenőrzést minden formában, amíg azt a szövetségesek jónak látják.

3. Németország költségvetését valamint pénzügyi programját és pénzügyi igazgatását a Birodalmi bank igazgatásával együtt a szövetségesek részéről kinevezendő

nemzetközi bizottság ellenőrzése alá helyezi.

4. A szövetségesek Németországtól csak 2 milliárd font sterlinget követelnek. Ezt az összeget 10—15 éven belül kellene Németországnak megfizetnie.

5. Az említett összeg magában foglalná az A., B. sorozatu német bonokat, a C. sorozatu bonok fizetését s a szövetségesek egyáltalán nem fogják követelni Németországtól mindaddig, amíg az előző szakaszban említett fizetéseket Németország nem teljesítette.

Az 5. pont mindenestre enyhít

Az új vasuti tarifa díjtételei.

Száz százalékal emelik a személyszállítási díjakat.

Az ismételt vasuti tarifa-emelésről napok óta szüntelen-hosszabban beszélnek, mindezt ideig azonban az illetékes vasuti hatóságok nem kaptak hivatalos értesítést s így csak tapogatózásokból került forgalomba a tervezet.

Illetékes helyről kiszivárgott hír szerint a személyszállítási díjakat 100 százalékkal, míg a teherszállítási tarifát 50 százalékkal akarja emelni az államvasut igazgatósága. Ezek szerint az új menetjegy árak:

Személyvonat: Debrecen—Budapest I. osztály 17,640, II. osztály 11,760, III. osztály 5880. Gyorsvonat: I. osztály 29,400, II. osztály 17,640, III. osztály 11,700.

Debrecen—Püspökladány: Személyvonat: I. osztály 3960, II. o. 2640, III. osztály 1320. Gyorsvonat: I. osztály 6600, II. osztály: 3960, III. osztály: 2640.

Debrecen—Nyíregyháza: Személyvonat: I. osztály: 3960, II. o. 2640, III. osztály: 1320. Gyorsvonat: I. osztály: 3600, II. osztály: 3960, III. osztály: 2640.

Debrecen—Kaba: Személyvonat: I. osztály: 3120, II. osztály: 2080, III. osztály: 1040. Gyorsvonat: I. osztály: 5200, II. osztály: 3120, III. osztály: 2080.

Debrecen—H.-Szoboszló: Személyvonat: I. osztály: 1080, II. osztály: 720, III. osztály: 360. — Gyorsvonat: I. osztály: 5200, II. osztály: 3120, III. osztály: 2080.

Debrecen—Hajduböszörmény: Személyvonat: I. osztály 1680, II. osztály: 1120, III. osztály: 560.

Debrecen—Hajdudorog: Személyvonat: I. osztály: 1680, II. osztály: 1120, III. osztály: 560.

A teherszállítványok tarifája átlag 50 százalékra tehető, azonban a szállítványok anyaga szerint számtalan változatot igényel, így ez megközelítőleg sem állapítható meg előre.

Ilyen mértékben emelkednek az államvasutak, illetve a saját kezelésben levő helyi érdekű vasutak díjtételei is.

A közlekedési miniszter felhívása a gazdaközön-séghez.

A jövő évi gabonaállítás céljaira szükséges buzamennyiséget lehetőleg közvetlenül a gazdaközön-ségnél és azonnal az aratás után ohajtanám biztosítani. Biztosítani szándékozom pedig ezt a gabonamennyiséget akként, hogy az a termelőre nézve sem hátránnyal, hanem megfelelő előnnyel legyen egybekötve és amellett mód nyujtassék a gazdaközön-ségnek arra is, hogy a buzaértékben fizetendő földadót megfelelő buza rendelkezésre bocsátásával lefizethesse, sőt élvezhesse azt a kedvezményt is, melyet az 1922. évi XXI. t.-c. 4. paragrafusa nyújt annak a termelőnek, ki egész évi földadóját október hó 31-ig teljes egészében lefizeti.

Felhatalmaztam tehát egyidejűleg a „Futura” Magyar Szövetkezeti Központok Aruforgalmi Részvénytársaságát, hogy minden termelőnek, ki buzafeleslegét, illetve ennek egy részét az állam részére rendes tőzsdéi áron leköti, illetve kötelezettséget vállal arra nézve, hogy az így lekötött buzamennyiségnek legalább egynegyed részét szeptember hó 15-ig, egynegyed részét november hó végéig, egynegyed részét jövő évi január hó végéig és végül egynegyed részét április hó végéig szállítja, vagononként egymillió korona előleget adjon a mindenkori jegyintézeti kamatok felszámítása mellett s az eladó szabad választása szerint fizethesse vagy a mindenkori szállítás napján érvényes piaci árat, vagy pedig az egyes részletmennyiségek leszállítására megállapított határidő utolsó hónapjának átlagos piaci árat. Ha tehát az eladó például a szeptember hóban leszállítandó egynegyed rész mennyiség egy részét már augusztus hó 15-én szállítja le, kívánhatja vagy az aug. hó 15-iki piaci ár megtérítését, vagy az augusztus 15-én ez iránt teendő nyilatkozata szerint a szeptember havi átlagárat.

Kívánatos, hogy a lekötött ga-

bonamennyiség minél előbb kerüljön az állam birtokába, s ezért gondoskodni kívánok arról, hogy az a termelő, ki a lekötött gabonáját ezeknél a határidőknél korábban, esetleg akár az egész mennyiséget már augusztus, szeptember havában beszállítja, ne veszítse el azt a jogát, hogy az elszámolási év megállapítását úgy kérhesse, mintha a leszállítást csak a fenti határidőkben eszközölte volna, vagyis azért ép úgy igényelheti egynegyed rész után a szeptember havi, egynegyed rész után a november havi, egynegyed rész után a jan. havi és egynegyed rész után az április havi átlagos piaci ár megtérítését.

Ugyancsak feljogosíthatja a termelő a „Futura” Magyar Szövetkezeti Aruforgalmi Részvénytársaságot, hogy az általa már leszállított és elszámolt gabonamennyiség ellenértékéből a termelő földadóját — természetesen az Országos Pénzügyi Tanács által e tekintetben megállapított buzaár alapján — a termelő által megjelölt helyen és részletekben befizethesse, ha pedig a termelő okt. hó 31-ig olyan mennyiségű búzát szállított le, amelynek a fentiek szerint járó és elszámolási árából a termelő egész évi földadója kifizethető, az erre az esetre biztosított kedvezményt részére kieszközölje.

Nem kétlem, hogy a gazdaközön-ség örömmel fogja megragadni az alkalmat, hogy egyrészt adóját így minden utánjárás nélkül buzatermése feleslegének előnyös értékesítése útján leróhassa, másrészt pedig megszabaduljon a gabona tárolásának gondjaitól és veszteségeitől anélkül, hogy az esetleges időközi áremelkedés előnyétől elesne. Minthogy ezáltal a közhatósági ellátásban részvétel céljaira az állam által beszerzendő buzamennyiség célszerű módon való beszerzését is lehetővé teszi és ezáltal hazafias célt szolgál, bizvást remélem, hogy a gazdaközön-ség megértéssel fogja fogadni ezt az intézkedésemet.

Országos lawn-tennisz versenyek Debreczenben. A debreczeni katonatiszti lawn-tenniszklub érdeme, hogy a kb. 15 éve szünetelő országos tenniszversenyt, semmi áldozattól nem riadva vissza, pályáin megrendezze. A verseny fővédnökségeit szentesi Kratochvil Károly altábornagy és Hadházy Zsigmond főispán urak voltak szívesek elvállalni. Az ország legjobb fővárosi és vidéki játékosai már beneveztek s így gyönyörű küzdelemben győnyörködhetnek a debreczeniek. A verseny győztesei Debreczen sz. kir. város és a Tiszántul bajnokai lesznek. — Értékes tiszteletdíjak a versenyek alatt a kör parkjában megtekinthetők. A verseny kezdete július 26-án, naponta d. e. 9 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig tart. — Belépőjegyek versenypályán a pénztárnál. Nevezési határidő 1923 július 23-án 20 óra. — Villamos közlekedés, állandó buffet és katonazene biztosítva. A verseny utolsó napján, 29-én, a vendégek tiszteletére tennisz-vacsora táncsal egybekötve.

Ma délután a Diószegi-pályán fél négy órakor mérkőzik a miskolci és debreczeni tiszt csapat. A jelek szerint a debreczeni csapat győzelme várható, bár a miskolci csapatot jobb technikájának mondják. A tiszt válogatottak mérkőzése után a szegedi vasutas csapat méri össze erejét a debreczeni vasutasok gardájával. A szegedi csapat olyan jó teljesítő képességű, hogy a DVSC játékosainak kemény munkát adnak.

Hol lesz a fűvészkert?

Az „Egyetértés” tegnapi számában hirt adott arról az értekezletről, amely a Déri-muzeum küszöbön levő építése folytán a fűvészkert szükségessé vált kihelyezése ügyében a városházán tartott. A mezőgazdasági középiskola létesítése ügyében kiküldött bizottság a pallagi Gazdasági Akadémián tartott értekezlete alkalmával bejárta az Akadémia gyönyörű telepét, amelyet a közlekedés nehézsége miatt a debreczeniek közül sem sokan ismernek, pedig egyik látványossága ez Debreczennek.

Az Akadémia agilis igazgatója: Varga Kálmán udvari tanácsos megmutatta az Akadémia gazdag botanikai fa s növényültetvényeit, melyek egyenesen predestinálják az Akadémiát arra, hogy az egyetemi fűvészkert is ott legyen, annyival is inkább, mert erre a célra bőségesen van terület. Ha ezt a botanikai telepet kibővítik, kifejlesztik, miért ne lehetne belkapcsolni a kollegium botanikai oktatását.

Rendeteg költséget lehetne ezáltal megtakarítani s Debreczen olyan botanikai telepet nyerne, amely országos hírközlő pártján. A villamos közlekedés októberben megindul, ezzel megszűnik a közlekedési nehézség, s egészségügyi szempontból nagy előnye lenne annak, ha a botanika szemléltető oktatása nem az iskola zárt falai között, hanem a szabad levegőben, a helyszínén történne. A helyivasut bizonyára megtenné, hogy a növényeket önköltségi díj mellett külön vonaton szállítaná, ami így anyagi áldozatot nem igényelne és ezzel a kultúra iránti kötelességét teljesítené. Szívesléljek meg ezt azok, akiket illet.

Bangha páter eltávoztatják Magyarországról.

A pápai szentszék s az egyházi vezető körök is meg sokalták a páter szélsőségeit.

Budapest, július 21. Bangha Béla jezsuita társaságbeli atya, aki a legutóbbi évek politikai életében mindenki előtt eléggé ismeretes élénk szerepet játszott, értesülésünk szerint néhány hét múlva Rómába utazik és előreláthatólag két évig távol fog élni Magyarországtól. Az utóbbi évben többször terjedtek el hírek, hogy Bangha eltávozik Magyarországról, — mert szigorú fegyelméről ismert rendje egyelőre más szerepet szánt neki, mint amit eddig betöltött. Ezeket a híreket azzal hozták kapcsolatba, hogy a vezető egyházi körök nem mindenben helyeslik Bangha világi szélsőséges türelmetlen politikáját és kiélezett közéleti szereplését.

Egyidőben elterjedt annak a híre is, hogy Bangha páter egy messze keleti országba fogják küldeni, fontos egyházi misszióval. Ez azonban nem bizonyult valósnak.

Feltétlenül jól értesült helyről származó információ szerint Bangha most tényleg oly megbízást kapott rendjétől, amelynek elvégzésére Magyarországtól több évig távol kell élnie.

Magas helyen megbízást kapott Bangha egy nagyfontosságú

Megjelentek az új dohány-, szivar- és cigarettaárak.

Budapest, július 21. A pénzügyminiszter az általános forgalomban levő dohánygyártmányok, valamint belföldi különlegességi dohánygyártmányok árjegyzékét hatályon kívül helyezte és helyette a mai naptól kezdve a következő új árjegyzékét léptette életbe:

Pipa és szivarkadohányok: Legfinomabb török 100 gramm 4000, finom török 25 gr. 350, finom hercegovina 350, középfinom török 225, kiváló finom magyar szivarka dohány 100 gr. 500, finom magyar szivarka dohány 35 gr. 200, finom magyar 138, középfinom magyar 110, legfinomabb magyar pipadohány 600, hazai pipadohány és kapadohány 80, magyar pipadohány 60 korona

Szivarok: Regalilás 220, Britanika 180, Trabukó és Milares 130,

Oponas 130, Kuba 120, Rozita 90, Portorikó 75, vegyes külföldi 31, cigárillos 40, Pannonia 20.

Szivarkák: Nilus 55, Sztambul 60, Menfisz 50, Sztután 45, Mirjam 25, Király, Hölgy és Hercegovina 20, Szimfónia 35, Duna 15, Dráma 30, Magyar 15.

Különlegességi dohánygyártmányok: Sztutánflor 6000, kiváló finom török 5000, finom Kir 3000, finom purzicsán 2500, legfinomabb hercegovina 2400, szentadrási, érsekújvári, réhádi 1500, erdélyi 800, kiváló finom kerti pipadohány 800 K.

Szivarok: Regalia media 230, Operas special 300, Trabukó special 250, Havanna virgilia 210, Dames 80.

Szivarkák: Coronas 150, Szfinksz 140, Kedive 80, Amnerisz 55, Princszász 43, Dames 45, Moeris 45.

Külföldről szerez kölcsönt Debreczen városa.

Kétmilliárdra van szükség.

Debreczen városának pénze nincs. Szomorú állapot, de jelenleg ott áll a város, hogy a legszükségesebb dolgait sem tudja a pénz hiányában elintézni. A vízvezeték végső pusztulás fenyegeti, ha a szükséges javító munkálatokat meg nem kezdik. A gázugyár és villamos üzemnél is nagyobb arányú munkálatokra van szükség. Csupán a mostani számításokkal a vízvezeték rendbehozatala, bővítése 800 milliót emésztene fel. Az utak kiépítése, melyek a város élmezőnye szempontjából igen fontosak, pénz hiányában nem hajthatók végre. Még a szükséges javításokra is alig tudják előteremteni a pénzt.

Több nagyobb vállalkozás előtt áll a város, de mind megakad a pénz hiányában. A pompás terv, a szennyvíztisztító-telep és a vele kapcsolatos 200 holdas boltárkeresztet megteremtésére nincs megfelelő összeg. A háború alatt visszamaradt, lerongyolódott város nem tud a fejlődés útjára lépni. Az utóbbi évek rossz gazdasági viszonyai, a kiadásokkal arányban nem álló bevételek lefojták a

várost a haladás útján. A városházán most az a terv merült fel, hogy nagyobb összegű kölcsönt vegyen fel a város és így az építkezést a fejlődés útjára vigyék.

Tegnap a városházán szigorúan bizalmas beszélgetés folyt erről a tárgyról. Szükségessé tartották a kölcsön felvételét, mert pénzhiány miatt sok életre való terv marad megvalósíthatatlan és a szükséges építkezéseket sem tudják megvalósítani. A városi hivatalok össze vannak zúfolva és régen meg kellett volna építeni az új városházát. A felépítés szerény számításokkal egy milliárd koronát felemészti a berendezéssel és még egy-két kisebb városi épülettel. A szükséges összeg közel két milliárd korona. Ilyen nagy összegű kölcsönt csak külföldről kaphat a város.

A kiszivárgott hírek szerint ríng egy angol bank érdeklődéssel fogják megkezdni a tárgyalást a kölcsön ügyében. A kölcsönből épült berendezések és építkezések sokszorosan visszaadják értékben a kölcsönkért milliárdokat.

gu nemzetközi egyházi szervezet alapítására és ezt a munkát segítő társaival együtt Rómában kell elvégeznie. Értesülésünk szerint erre a munkára Schioppa Lőrinc pápai nuncius választotta ki éppen Banghát. Ő tett előterjesztést arra vonatkozóan a Szentszéknek és így esett a Szentszék választása Bangha páterre.

Gabonát gyűjtenek a szegények részére.

A szegényügyi bizottság Bárdos Géza elnöke alatt ülést tartott és tárgyalta a városi szegényház ügyeit. Bárdos Géza röviden vázolta azt a nehéz helyzetet, amelybe az egyre emelkedő drágaság miatt került a szegényház.

A szegényházi orvos díjazását felemelte a bizottság 10.000 koronára, mert az eddigi fizetése az egy heti kocsiköltséget sem fedezte. A szegényházi ápoltak egy napi ételmezése június hónapban 490 koronába került, de már azóta úgy megdrágultak az élelmiszerek, hogy

lénvegesen fel kell emelni az étel látás díját. Az értekezlet folyamán a bizottság megbizta elnököt Bárdos Gézát, hogy a tanács utólagos jóváhagyásával intézkedhessen saját hatáskörében az ügyekben, mert a hirtelen áremelkedések következtében nem lehet bevárni mindig a jóváhagyási határozatot. A szegények részére kiutalandó havisegély legmagasabb összegét 2000 koronában javasolják megállapítani.

Grosz Nagy Ferenc bizottsági tag javasolja, hogy a szegényházi ápoltak kenyéradagának emelését hajtsák végre úgy, hogy a debreceni gazdátársadalomtól gyűjtenek gabonát erre a célra.

A bizottság elfogadta a javaslatot és megbizta a keresztülvitelével Grosz Nagy Ferencet. A gazdák ugyanis szoktak adakozni természetbeli formában a szegények részére és így nem fog nehézséget okozni a szegények kenyérének közadakozás útján való biztosítása.

Az „Egyetértés” részére előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal: Kossuth-utca 2. szám.

Életpálya tanácsadó hivatalok.

Az életpálya helyes megválasztása a legnehezebb a gyermekeknek, épügy, mint a szülőknek. A társadalomnak a legnehezebb, de legnagyobb problémája ez ma és lesz még nagyon soká. Az ember életpályája ma tisztán a véletlenre van bízva. A szüle rábízta az életre gyermekét, majd ami válik belőle, az lesz. Németországban nem siklanak el ilyen könnyedén e nehéz probléma mellett, hanem egy-egy bizottság alakult, mely a gyermekeket már 14 éves korától kezdve megfigyelés alá veszi és testi erejéhez, szellemi képességeihez megfelelő életpályát javasolja a gyermeknek és szüleinek és ebben az irányban neveltetni azt. Poroszországban négy évvel ezelőtt alakult meg a „birodalmi életpálya választási hivatal” és ezóta nagy sikerrel működik. Működése abban áll, hogy a gyermekeket, fiukat és leányokat, elsősorban testileg vizsgálta meg egy bizottsággal, melyben a szó az orvos és testi erejének és képességének megfelelő pályára nevelik. Az orvos kezéből a pedagógusok kezébe kerül a gyermek s ezek szellemi képességeit figyelik meg és elbírálván a gyermek intelligenciáját, szellemi képességeinek megfelelő pályára irányítják figyelmét. Így minden növendékről a tanári kar egy megbízottja pontos ívet vezet, melyben az illető testi és szellemi tulajdonságai helye vannak vezetve. Ezek mellett tartanak iskolai megbeszéléseket és szülői értekezleteket, hol az adatok alapján az életpálya viszonyokat megbeszélnek. Csak ilyen előkészület után jelenik meg a növendék és szülője a pályaválasztási hivatal előtt külön megbeszélésre. Ha az ajánlott pályát a gyermeknek és szülőnek megfelel, a hivatal rögtön megfelelő nevelőintézetbe vagy kiképző helyre küldi. A hivatal elsőrangú tényező az állaskereslet és kínálat kiegyenlítésében. Felelőssége tudatában sikerült neki a munkaadók és munkások követeléseit egészséges bázisra helyezni. Ez nem ment könnyen. Különösen nagy nehézségeket támasztott az ipar, jóval kisebbet a kereskedelem. Az első év eredménye is sokat mond. Több, mint 5000 állást közvetített az első évben már. Népszerűsége egyre nő. Berlinben magában hét ilyen hivatal van. Előbb-utóbb a gazdasági életben gyújtópont és kulturában magas tényező fog lenni. Ez Berlinben. Nálunk már a szülői értekezletek megvannak. De vajon foglalkoznak-e eme végtelen fontos üggyel? Hanem itt is foglalkozni kell vele, a hatósági orvosok bizonyára készséggel állanak rendelkezésre. Szükséges, hiszen mennyi ember van a neki nem való pályán, melyen csak nyomorog, míg el nem pusztul, míg más pályán szépen tudna boldogulni.

▼ SZÍNHÁZ ▼

„Meteor” mozgóban vasárnap Poklok világa. Stanlei Afrikában. Jön! Titkok háza. Jön!

Uránia: Regényes történet Páristól Newyorkig — Párisi apacsok című filmben. Csodaszép attrakció. Ma utoljára. Hétfőn, kedden szünet. Szerdától Szanin.

Vigszínházmozgó: Csábitó és A méltóságos komorna. Hétfőn: Aphrodite.

Jön! Az ezerarcu ember. Harc egy leányért, bűnügyi apacs történet 6 felvonásban, ma utoljára az Apollóban.

Használjon csak Meteor kávépótlékot. Jobb és kiadósabb, mint bármely más gyártmány. Kapható minden fűszerüzletben.

HIREK

Tájékoztató.

1923 július 22.

Meteor mozgó: 3, 5, 7 és 9 óra-
kor: Poklok világa.
Uránia mozgó: 3, 5, 7 és 9 óra-
kor: Párisi apacsok.
Vigszínház: 3, 6 és 9 óra-
kor: Csábitó és A méltóságos komorna.
Apolló mozgó: 3, 5, 7 és 9 óra-
kor: Hare egy leányért.
Közművelődési könyvtár nyitva:
reggel 8-tól este 8-ig.
Városi muzeum: Történelmi és
néprajzi osztálya, a Csokonai-kör
ereklyetára nyitva d. e. 9-12-ig,
délután 2-4-ig.
Éjjeli szolgálatot tartanak a kö-
vekező gyógyszertárak: Megváltó
(Piac-utca 18.), Arany Angyal (Piac-
utca 50.), Boesky (Cegléd-utca 22.),
II. Rákóczy Ferenc (Külső vásártér).
Délután a Miskolci tisztí csapat
és a debreczeni körle: tisztí csapata
barátságos mérkőzése.
Szegedi vasutas és a DVSC. ba-
rátságos football-mérkőzése a vas-
utas pályán.

1923 július 23.

Uránia mozgó: 7 és 9 óra-
kor: Uj műsor.
Vigszínház-mozgó: 7 és 9 óra-
kor: Uj műsor.
Apolló mozgó: 7 és 9 óra-
kor: Uj műsor.
Közművelődési könyvtár nyitva:
reggel 8-tól este 8-ig.
Éjjeli szolgálatot tartanak a kö-
vekező gyógyszertárak: Kigyó
(Piac-u. 33.), Arany Egyszaru
(Köszul-u. 8.), II. Rákóczy Ferenc
(Külső vásártér), Nádor (Szentanna-
utca 66.), Csokonai (Mester-u. 43.),
Reménység (Csapó-u. 22.).

Országos vásárok tartanak:

- Julius 22. Jászfényszaru.
- Julius 22. Kunmadaras.
- Julius 22. Törökszentmiklós.
- Julius 23. Fehérgyarmat
- Julius 23. Mátészalka.
- Julius 23. Tokaj.
- Julius 23. Tiszatárján.
- Julius 25. Nyirma.
- Julius 28-29. Mezőtúr.
- Julius 29. Jászsószenygyörgy.
- Julius 29. Tiszánána.
- Julius 29. Szeged.
- Julius 30. Apcz.
- Julius 30. Szendrő.
- Julius 30. Tiszadob.

Vasárnapi istentiszteletek sor-
rendje a református templomokban:
Nagytemplomban délelőtt 10 óra-
kor predikál Szele György lelkész, dél-
után 5 óra-
kor Ladányi Zsigmond
segédlelkész. — Kistemplomban dél-
előtt 9 óra-
kor predikál Baja Mihály
lelkész, 11 óra-
kor dr. Révész Imre
lelkész, délután 3 óra-
kor Marton
Sándor segédlelkész. — Kossuth-
utcai templomban délelőtt 10 óra-
kor predikál Papp Imre segédlelkész,
délután 5 óra-
kor dr. Böttkös Béla
segédlelkész. — Árpádtéri templom-
ban délelőtt 10 óra-
kor predikál Mol-
nár Ferenc lelkész, délután 3 óra-
kor Peleskey Sándor segédlelkész. —
Ispolyi templomban délelőtt 10
óra-
kor predikál Tóth Sándor, dél-
után 3 óra-
kor Papp Imre segédlel-
kész. — Homokkerthben délelőtt 10
óra-
kor predikál dr. Böttkös Béla
segédlelkész. — Nyilastelepen dél-
után 5 óra-
kor predikál Uray Sándor
lelkész. — Szegényházban délelőtt
10 óra-
kor predikál Uray Sándor lel-
kész. — Tanyai istentiszteletet vé-
gez az Ondód, Kádár-dűlön Sipos Im-
re lelkész.

A Debreczeni Keresztény Ifjúsági
Egyesület f. hó 22-én rendes heti
összejevetelét Kollégium, földszint 4
sz. délután 5 óra-
kor tartja.

A Kálvinisták Templomegyesülete
vegyes énekkarának tanulási órái
helenként esütörtökön tartanak a
kollégium ének- és zenetermébe. —
Este 7-8-ig a hölgyek, 8-9-ig a
férfiak részére. Uj tagok jelentkezé-
sét ugyanakkor és ugyanott elfogad-
ja Szabó Lajos ref. kántor, kar-
nagy.

Az ág. hív. templomban (Mikló-
s-utca 3. sz.) az istentiszteletet folyó
hó 22-én, vasárnap d. e. 10 óra-
kor Uray Sándor ref. lelkész végzi.

**A villámütött lelkész kedd óta
nem tért eszméjére.**

**A másik villámsújtottnak csak csizmái égtek
le a lábáról.**

Nyiregyháza, július 21. Megírta
az Egyetértés azt a katasztrófát,
amely kedden történt Tornyos-
pálca községben, ahol a keddi zi-
vatar alkalmából a villám lesuj-
tott a templomra s a szőszéken
predikáló lelkészt érte a villám-
csapás. — A szerencsétlen lelkész
tegnapig nem tért még eszméjére,
de az orvosok szerint megmen-
tethető.

A katasztrófáról a község jegy-
zője a következőket mondta el:
— A keddi éjféli órákban reggel fél
7 óra tájban vonult át a községen.
Egyik villámcsapás a másikat
érte. Valószínű, hogy a templom
épületébe több villám ütött be,
mert a tornyot s a templomhajó
boltozatát, továbbá az ablakráma-
kat is súlyosan megrongálta. —
Egyetlen ép ablak nem maradt a
templomon, mert a villámcsapás
valamennyit darabokra zúzta.

Déri Frigyes augusztus elején
Debreczenbe jön. Mint értesülünk,
Déri Frigyes augusztus elején
Debreczenbe jön és hosszabb időt
fog itt tölteni. Déri Frigyes
együtt lejön Czákó Elemér minisz-
teri tanácsos és tárgyalni fogják
részletesen az építés előtt álló
Déri-muzeum ügyét. A muzeum
nagyszabású terveit a mérnökök
már nagyrészt elkészítették, úgy,
hogy augusztusban a kész terve-
ket kiállítják Budapesten. Ha a
terveket a miniszter jóváhagyja,
az építkezést azonnal meg fogják
indítani.

Eljegyzés. Gortva István Debreczenből eljegyezte Gyarmathy Deák Ilonkát Kolozsvárról.

Kinevezés. A m. kir. igazságügy-
miniszter Oberczian József debrec-
zeni kir. törvényszéki irodatisztet
jelenlegi alkalmazása helyén iroda-
főtisztvé nevezte ki.

Eljegyzés. Vida Szücs Imre
kedves leányát, Ilonát eljegyezte
ifj. Weszely Antal. Minden külön
értesítés nélkül.

**P. Nagy Zoltán átvette a zene-
iskola vezetését.** Megírta az Egyet-
értés, hogy a városi tanács meg-
hívta a zeneiskola igazgatói ál-
lására P. Nagy Zoltánt, mert csak
az ő képességeiben látja annak
biztosítékát, hogy a városi zene-
iskola ismét magas nívón fog ál-
lani. P. Nagy Zoltán tegnap a
polgármesterhelyettes előtt le is
tette a hivatalos esküt és még a
delelőtti folyamán át is vette a
zeneiskolát. Az átvételnél ott volt
Csóka Sámuel polgármesterhel-
lyettes, Balogh Sándor dr. polgár-
mesteri titkár s Kupinszky Sándor
dr. jegyző.

Orvosi hír. Dr. Leitner Adolf
nyaralásából hazaérkezett, rendelé-
sét a mai napon megkezdte.

**Az Egyetemi kör szűnidei vá-
lasztmánya folyó hó 25-én,** szer-
dán este 9 óra-
kor a kör helyiségé-
ben választmányi ülést tart,
melyre a szűnidei választmány
tagjainak teljes számban való
pontos megjelenését kéri a vá-
lasztmány.

Kardoss István, az országos
nevű kiváló zenész és művész teg-
nap hazaérkezett szülővárosába,
Debreczenbe, ahova atyjának,
Kardos Samu ügyvédnek látoga-
tására jött s ahol több hetet fog
tölteni. Reméljük, hogy a kitudó
művész itt tartózkodása alatt kon-
cert keretében alkalmat fog adni
a zenét kedvelő közönségnek, hogy
művészetében gyönyörködjék.

— Epen istentisztelet volt, ami-
kor a villám becsapott a templom-
ba. Nagy Miklós lelkész a szőszé-
ken tartózkodott s a villámcsapás
után elvesztette az eszméletét. —
Még máig sem tért magához, de
az orvosok remélik, hogy meg-
menthetik az életnek. A lelkészen
kívül még egy embert ért a vil-
lámcsapás, M. Szabó Ferenc gaz-
dálkodót, akinek a villám mind-
két eszímáját levágta a lábáról,
de komolyabb baja az ijedségen ki-
vül nem történt. A templomban
összesen mintegy 6-8 ember tar-
tózkodott, akik a villámütött lel-
készt lakására vitték és orvost hi-
vattak hozzá. A szerencsétlen pap
tragikus esete az egész vármegyé-
ben őszinte részvétet keltett.

A község lakói mindnyájan
megilletődve beszélnek szeretett
lelkészüik szerencsétlenségéről.

Arverés városi birtokokra. A
városházai kistanácssteremben
augusztus 10-én délelőtt 9 óra-
kor fogják megtartani a haszonbérleti
árverést a guti 822 holdas és a
Tornyos-tanyai 723 holdas városi
birtokokra. A birtokok iránt nagy
az érdeklődés és a jelek szerint
mégis árverésen adják bérbe újra
a két tanyát.

Tárgyalások a Tóóc által okozott
károk megtérítéséről. A gazdasági
bizottság tegnap délelőtt értekezle-
tet tartott a Tóóc kiönlése által oko-
zott károk megtérítésének ügyében.
A Tóócmenti gazdák kártérítési kö-
veteléssel álltak elő és a város ré-
széről már több ízben tárgyaltak ez
ügyben, de eredménytelenül. A teg-
nap tárgyaláson a bizottság abban
állapodott meg, hogy a károsultak-
kal ismét megindítja a tárgyaláso-
kat és egyességet ajánlanak fel. A
rég húzódo ügy az egyezséggel való-
színűleg el is lesz intézve.

Iparos-kör közgyűlése. A deb-
receni Iparoskör f. hó 29-én,
vasárnap délelőtt 10 óra-
kor tartja évi rendes közgyűlését az
ipartestület dísztermében, a
melyre a tagok szives megjele-
nését kéri Biczó Gyula elnök.
*17 snijf 3761

**Adományok a Patronage Egyesü-
letnek.** A Debreceni Patronage Egye-
sület f. évi június 17-iki gyermek-
nap gyűjtés alkalmából kibocsátott
gyűjtőleveken a következő adomá-
nyok folytak be: Gyarmathy István
né 500, özv. D. Nagy Lászlóné 500,
Mezőgazdasági Gépgyár 5000, Su-
hajda Béláné 1500, Somossy László-
né 3000, Csapó László 900, Debreceni
Első Takp. 5000, Sexty Emil 500
Gazdák Bankja 1000, Mihalovits Jenő
2000, Szantkay Aba 400, dr. Kölcsey
Sándor 1000, Kiss Kálmán 1500
Lánczy Gyula 6150, Mező Sándor
4540, Koncz Sándor 4000, Balogh
Sándor 600, Latkóczy Pálné gyűjtő-
ívén 77900, Koncz Aurélné 500, dr.
Bévez Imre 500, dr. Fejér Ferenc
500, Békés Lajos 500, Jogász és tiszt
viselő kör 1000, dr. Lindenberger
János 1000, dr. Hutiray József 500,
Lófkovits Arhur 2000, Hertelendy
Jenőné 2770, Katona Mancsi 7200, dr.
Sztankó Gyuláné 2700., dr. Lantos
Agostonné 1200, Kovaliszky Antalné
3700, Telegdi Szeréna 6600, Mocsári
Lászlóné 2420, Oelhvary Lászlóné
500, Mészáros József 929, dr. Kesse-
rű Lajosné 1000, Székely Simon 2466
dr. Kiss Sándor 600, Medgyaszay
Klári 1500, Szántó Győző 6550, Deb-
recen sz. kir. város tanácsa 5000 K.
Az egyes gyűjtőleveken befolyt adomá-
nyok külön-külön nem részletezhe-
tők helyszüke miatt. Ugy a gyűjtők-
nek, mint a nemesszívű adományozó-
knak ezuton is hálás köszönetét
fejezi ki a rendezőség.

A pécsi Zrinyi Miklós magyar ki-
rályi reáliskolai nevelőintézet. Most
jelent meg egy csinos kis Ertesítő,
Kivülről úgy néz ki, mint egy ren-
des iskolának pedáns értesítője, de
figyelmes átolvasása közben benne
sír-ri egy szenvedő, megtépzott
ország egész szenvedése és ott csil-
log sorai közt az élni akaró ma-
gyar nemzet törhetetlen reménye,
hogy lesz még feltámadás. A Zrinyi
Miklós nevelő-intézet a régi magyar
katonai iskolák növendékeiből, a
pécsi, pozsonyi, kassai menekült is-
kolákból alakult reáliskolává. Ezt a
küzdelmes kialakulást költői szépsé-
gekkel gazdagon írja le Kovács Jó-
zsef igazgatójánár. Szól az őszí-
rőzsás forradalom romboló hatásá-
ról, a szerbek garázdálkodásáról,
az intézet megszüntetéséről. Festői
színekkel eseteli a győri és haj-
máskéri vándorlást. A küzdelmet a
lét és nem lét határára. A kismertoni
téli szálláson éri szomorú hír, hogy
az entente parancsára az 1921. évi
LXIV. t.-c. alapján megszüntetik,
mint katonai iskolát és 1921 február
közepétől m. kir. reáliskolai nevelő-
intézet lett. Kismarton elvesztése
után újra Győrbe vándorolt az inté-
zet, míg végre a szerbek kivonulása
után eredeti honába, Pécsre jutha-
tott. E három év küzdelmének törté-
nete megható, de eredményekben
gazdag. Az intézet tanárai nem vesz-
ítették el kedvüket, helyt állottak és a
tanítás sohasem szünetelt. Az inté-
zetnek 30 rendes és 8 rendkívüli ta-
nára van. A rendes tanárok közt mű-
ködik Végvári István is, a debrec-
zeni leánynevelő-intézet volt ki-
váló tanára. 219 tanulója V-VIII.
párhuzamos osztályban tanulnak. A
tanulók jórészt ingyenesek, de van-
nak fizetések is. A nevelő-intézet-
hez mintaszertü ellátás és lakás, pe-
dás nevelés csatlakozik. A győ-
nyörű park közepén jól felszerelt
kórháza áll. E gyönyörű fekvésű,
izzig-vérig magyar szellemű intézet-
ben nevelnek a hazának olyan fia-
kat, akik békében és háboruban egy-
aráni meg fogják állani a helyüket.
A Zrinyi Miklós m. kir. reáliskolai
nevelő-intézetbe 1923 július 1-ig
lehet felvételt. A kérvényben ki-
 kell tölteni, hogy díjmentes, állam-
költséges és fizetési helyekre pá-
lyáznak-e az ifjak.

Uj Nyukosz alapító tagok. F.
hóban Farkas Gábor nyug. ör-
nagy Almosd (Bihar m.) 3000 K,
Bay István szky. százados ur
Debreczen 3000 K és Marados Béla
nyug. főhadnagy ur Debreczen
5000 K alapító tagdíjjal léptek be
a Nyukosz alapító tagjai sorába,
amely összegeket ezuton is nyug-
tat a Nyukosz elnöksége. Egy-
ben értesítjük a Nyukosz összes
tagjait, hogy a titkári hivatalban
(Csapó-u. 21. sz.) hivatalos órák
alatt (hétfő, esütörtök 4-5-ig)
Nyukosz sorsjegy kapható a 100
koronájával, amely sorsjegyek
után 30.000 darab nyeremény-
tárgy lesz kisorsolva összesen
6.000.000 korona értékben s min-
den Nyukosz tag saját érdeke,
hogy minél több darab sorsjegy-
hez jusson. Még korlátolt szám-
ban a Nyukosz irodában kapható.

Meghívó. A debreceni vadászár-
sulat 1923 július 28-án, szombaton
délután 5 óra-
kor a vármegyeháza
kis tanácsstermében évi rendes köz-
gyűlést tart, melyre a tagokat ez-
ton hívja meg az elnökség.

Szücs Kálmán református ny.
tanító ur sziveskedjék a kiadó-
hivatalba befáradni Hegyemegyi
Kiss Pál nemzetgyűlési képviselő
urtól érkezett levelének átvétel
céljából.

Meghívás. Gimnáziumunk elhe-
lyezésén-k fontos és halaszthatat-
lan ügyében folyó hó 25-én, —
szerdán — délután 6 óra-
kor a hit-
község tanácsstermében nagy-érte-
kezetet tartunk, melyre a hitköz-
ség összes tagjait ez uton tiszte-
lettel meghívom és okvetlen meg-
jelenésüket kérem. Dr. Fejér Fe-
renc s. k., hitk. elnök.

Perfekt gyors- és gépirónót
azonnali belépésre keresünk. —
írásbeli ajánlattal személyesen
jelentkezhet a délelőtti órákban a
Futuránál, Piac-utca 44.

Szabásmesteri tanfolyam. Három héttel ezelőtt az ipartestület dísztermében női szabásmesterképző tanfolyam létesült, amelynek előadója Nágai Béla, a női szabásképezde előadója volt. Nágai a tanfolyam egész tartama alatt páratlan ügybuzgósággal, nagy szakképzettséggel és dicséretes lelkiismerettel foglalkozott a mintegy 40 főnyi hallgatóval, akik szombaton délután vizsgáztak Moór Jenő, a női szabók országos szövetségének ügyvezető igazgatója előtt. A vizsga fénypes eredménnyel végződött, a mennyiben valamennyi hallgató megkapta diplomáját, amely iparra jogosít. A tanfolyam megszervezésében és annak fntartásában nagy elismerés illeti Darvas Bélát, a debreceni női szabó szakosztály elnökét, aki minden idejével a tanfolyam rendelkezésére állt. Este a nagyterdei vígadóban bankett volt a fővárosi vendégek tiszteletére. Kedélyes hangulatban a késői órákig maradt együtt a dolgozók munkás társaság.

A Bihari-telepi iskolás gyerekek színi előadásukból befolyt összeget a zsidó gimnázium javára adják, 800.—

Apróbb tolvajlások. Ungvári István tímár, Vigkedvü Mihály-u. 25. szám alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki udvaráról 7 kg. kész bőrt 140,000 korona értékben ellopott. A rendőrség a nyomozást elrendelte. — Beke Lajos Arany János-utca 1. szám alatti lakostól ismeretlen tettes egy acél órát és 600 korona készpénzt elvitt. — Pénteken délután a Tisztviselő kertekben Nagy Józsefné Vendég-utca 13. sz. alatti lakos a krumpli töveket dézsmálta. Szikora András mezőőr észrevette a fosztogató asszonyt és a rendőrségre kísérte, ahol őt és fél kilogramm burgonyát találtak nála. Az eljárást megindították ellene.

A Magántisztviselők Szövetsége folyó hó 22-én, vasárnap d. e. 10 órakor, az Arany Bika kistermében tartja helyi alakuló nagygyűlését. Előadó: Kertész Miklós központi titkár Budapestről. Minden magántisztviselő ott legyen. Előkészítő bizottság.

Párisban nagyon szereznek a sváb-bogár levest. Párisból táviratozták: Dagan francia természetrajz tudós kísérletet tett különféle bogarakkal, hogy nem lehetne-e azokat nyersen főzve, vagy sütve megenni és megállapította, hogy sváb-bogarakból jó levest lehet készíteni. Franciaország számos vidékén közkedveltségnek örvend a sváb-bogarakból készült leves. Oroszországban pedig nyersen, gyógyszerként használják a sváb-bogarakat vízkóróság ellen.

Bőröndöt, retikült, pénztárcát csak a készítőnél vegyen **Piac-utca 44., Feuermann bőröndös.**

Piskolty P.
uri szabó üzlete
Kossuth-utca 58. sz.
Élegans ruhákat saját- vagy hozott
szövetekből szolid árban készít.

Nagy
Kalap-vásár
Óriási választék!
Olcsó árak!
**HERMAN ÉS
FRIEDMAN**
Piac-utca 10. Bikával szemben.

Beszélgetés a „földi isten“-nel.

Ahol nem ismerik a lehetetlent. — Egy antiszemita beszéd tízmillió korona.

Tegnap délelőtt a rekkenő melegben kísértéltem az egyetemi elmegyógyintézet Péterfia-utcai telepére. Az elmebajos osztály rendezett, parkirozott udvarán Salánky József dr. felügyelő orvos kalauzolt végig. A betegek az udvaron sétáltak, beszélgettek, sőt két öreg egy padon szenvedéllyel kártyáztak. Messziről egész megnyugtató kép, de közelebről már nyugtalanító érzést kelt az emberben a sok zavaros szemű elmebajos.

Az udvaron sétáló betegek közt a legnagyobb tekintélye van egy 30 év körüli férfinak, a „földi istennek“. Magas homlokát büszkén hordja és ajkán állandó gunyos mosollyal nézi a többieket. Ugy jár-fel az udvaron, mint egy nagyhatalmu császár a rabszolgák közt. Megszólítom kellő tisztelettel és beszélgetést kezdünk. Egész rendszeren társalgunk egy darabig. Elmondja, hogy ő a földi isten és mindent megtehet amit akar. A nagy meglepre letelek a szót és panaszkodom neki, hogy alig bírom el a hőséget. A „földi isten“ udvariasan kijelenti, hogy kedvezni akar nekem és megállítja a napot, hogy ne legyen olyan meleg. Azza a nap felé fordulva, hangosan, parancsolólag elkiáltja:

— Állj meg nap!

Leülünk egy padra és várjuk, mikor lesz hűvös. Pár perc múlva határozott hangon, a meggyőződés erejével mondja: „Ugy-e megmondtam, hogy megáll a nap, nézzék, nem mozdul és egész hűvös van“. Csalódottan rázom a fejem. A nap halad és egyre melegebb van. Az őrült rám néz, látja, hogy nem hiszek neki. Dühösen felugrik, villámzó szemmel végig néz és faképnél hagy. A méltóságában megsértett „földi isten“ felháborodva panaszkolja egyik társának, az örökké mosolygó fiatal embernek: Milyen szemetlenek ezek a hitvány halandó emberek. A kalauzoló orvos mondja, hogy ilyenkor, mikor nem hisznek a mindenhatóságában, egész nap dühös és a világ elpusztításán elmélkedik.

A kapu mellett egy akácának dőlve, 25 éves bozontos hajú fiatalember szónokol: Ki kell pusztítani őket, mert én mondom nektek — harsogja és élénken gesztikulál. A szegény bolondja a zsidókérdésnek és naponta 10 nagy beszédben menydörög a zsidók ellen. Már hónapok óta tartja antiszemita szónoklatait. Kacsaringós, hosszú mondatokban fejezi ki lehetetlen elveit. Beszéde végén önmagának tapsol és néha még ismételi is. Ingyen azonban ő sem szónokol.

Minden antiszemita szónoklataért 10 milliót kap.

A londoni bankok utalják ki neki a milliókat. Ha valaki kételkedik szavaiban, nagyon könnyen hatalmas ütésekkel kaphat.

Érdekes alakja a telepnek a „Krözös“. Hatalmas birtokai vannak a világ minden részén. A londoni, bécsi, párisi és amerikai bankházakhoz szóló ualványokat ad és sohasem ad kevesebbet, mint egy milliót. Képzelt kincseinek birtokában olyan gögös, hogy alig áll szóba társaival. Lenézi — mint mondja — „a rongy szegény népséget“. Ha jövedve van, vigon adja a milliókat és elvárja, hogy hálálkodva meg is köszönjék. A múlt héten — beszél a ápoló

Táncstély reggelig a Royal dísztermében gyümölcszűréssel egybekötve, ma vasárnap este 8 órától reggeli 4 óráig. Belépő díj vigalmi adóval 300 korona.

Strandfürdő a vámospécsi uton
A vámospécsi ut mentén, a bellegelő tájékan, a kubik gödrökben fürdőzik Debreczen város keleti részén lakozó ifju nemzedék. Nyaralnak a szó szoros értelmében. Egész nap csavarognak. Bebe tekintenek egy pár szőlőskertbe. Néhány barackot, szilvát kapkodnak. Azt a kis rizikót érdemes viselni az ebédért. Délután füröd-

egy darabka kenyérért egy áfrikai gyémánt bányát adott

és azóta mindég megkérdi, hogy mennyit bányásztak már ki és hogy adták el a gyémántokat.

Nagyási mániában szenved és nem szabad kimondani előtte ezt a szót „enyém“, mert minden az övé. Hirtelen zavarodott meg, a vonaton utazott és egyszerre csak elkezdte hajtogatni: ez az enyém és ez az enyém.

A legérdekesebb és legritkább eset egy 28 éves férfi esete. Máról holnapra lámadó elmezavarában elhatározta, hogy nem fog soha beszélni és mozdulni. Az őrülték végzetlenül makacsságával

már 6 hónapja fekszik mozdulatlan, mint egy hulla és egy szót sem szól.

Nincs az a hatalom, amivel szóra lehetne bírni.

Sok a telepen a vallási tébolyban szenvedő. Ezek egész nap imádkoznak, énekelnek. Senkinek nem ártanak. Engedelmes tisztelettel veszik körül az egyik társukat, aki Krisztusnak képzeli magát. Olyan erős a beképzelési ereje, hogy még a környezetét is megbolondította.

Elhitték, hogy a rokonuk vényleg egy új Krisztus és csak hosszas ápolás után gyógyultak meg.

A „Krisztus“ azonban gyógyíthatatlan. Fenséges arccal járkal és csak ritkán szólal meg. Megveti az embereket, mert nem tudja kiemelni őket „a bün mocsarából“. Egy héten egyszer-kétszer mégis meglágyul a szíve az emberek iránt és ilyenkor a halandó emberektől 6 óra hosszat is elkönnyörög és énekl a zsolnárokat.

Van a telepnek egy udvari bolondja is. Egész nap csodás ügyességgel táncol. Kedvenc táncai a rezgő esárdás, palotás és a valcer. A modern táncokat nem tudja. Csinos, 23 év körüli legény és kitűnő színész. Ha nem táncol, akkor vicekeket mond, adomázik és maga kombinálta darabokat ad elő. Hálás közönsége mindig van, ugylátszik, a bolondok mindig nagyon jól mebbeesülnek egymást.

A telepen jó elbánásban részesülnek. Reggel 7-kor kelnek, 8-kor reggeliznek. Délelőtt a szabadban sétálnak és 1 órakor a fák alatt ebédelnek. Déluán 5-kor uzsonnáznak és este 7-kor vacsoráznak, kilenkor már mind alszik. Ha valamelyik nyugtalan és a többit zavarja, hideg fürdőt kap és rögtön lecsillapodik. A pompásan felszerelt telepen minta a rend és a tisztaság, de kevés az ág és így nem tudnak eleget tenni a kettős célnak. Nem tudják elegendő számban adni a betegeknek a tanításhoz és nem tudják a környék veszélyes elmebetegeit mind elhelyezni. Jelenleg csupán csak 32 elmebetegje van a telepnek.

Salánky József dr. bucsuzól megmutatott még egy ritka beteget. Irni, olvasni nem tanult, de azért egész nap hatalmas könyveket lapozgat és dühöng, ha könyveket nem adnak neki.

A kapuban élénk kerül a „földi isten“. Megvető tekintettel végig néz és szinte undorral fordul el tőlem, a „hitvány halandó embertől“.

b.

nek a vidám fiuk. Ugy tesznek, mint a nagy urak. Egy darabig lubickolnak a nem épen kristálytiszta, még kevésbé friss vízben, azután kijönnek és az uton belebujnak az ut porába. Itt napfürdőznek. Bezzeg ezek nem félnek a bacillustól. Ezt is megújják és anyaszült meztelenül cicáznak az uton, főképp akkor, mikor legtöbbször a járókelő. Az arra járók érdekében kérjük az arra illetékeseket, hogy ezeket a szemérmetlen gyerekeket rendszabályozzák meg és távolítsák el épen a legforgalmasabb utról.

Jóváhagyta a belügyminiszter a husz kiló buza legelőbért.

Sürgeti a községi közlegelő szabályrendelet elkészítését.

Megírtuk annak idején, hogy a debreczeni Mezőgazdasági Bizottság elnöke megfeleltette a decemberi közgyűlés ama határozatát, mely az 1923. évre a hortobágyi legelőbért 20 kg. buzában állapította meg. A belügyminiszter 63,695—1923. számú leiratában szombaton értesítette a városi tanácsot, hogy az 1923. évi legeltetési idényre a legelőbért 20 kg buza, a bikabért 5 kg., a fedezetési díjai 15 kg. buza egyenértékében jóváhagyta, mert ez a legelőbért felel meg a környék legelőbérének és még mindig alatta van a háboru előtt fizetett legelőbérék buza egyenértékének. A buza egyenértékű pedig a városi közgyűlés az országos pénzügyi tanács által időnként megállapított összeget veszi.

Ezzel kapcsolatban nyomatékosan felhívja a belügyminiszter a város közgyűlését, hogy a legeltetési szabályrendeletét az 1913. évi X. t. c. 75. §-a alapján alkossa meg, mert ellenkező esetben a 7000—1914. földmívelésügyi miniszteri rendelet 253. §-a alapján maga a földmívelésügyi miniszter fogja megalkotni a szabályrendeletet. Ez az igen fontos törvény a községi közlegelők megalkotásáról szól, melyen a jószágartató gazdák társulatban tömörülve legeltetnek s e szabályrendeletbe bele kell foglalni a közlegelő bért, melyet csak a legelő förtlesztésére, fenntartására és javítására lehet fordítani. Itt a városnak csak felügyeleti joga van. Igen helyes törvény ez, mert ekkor nem intézkedik mindenki a Hortobágyról öletszerűen keresztül-kasul, mint most is történik. A törvény szerint egy éven belül meg kellett volna ezt csinálni. Tudomásunk szerint hozzá is fogott a tanács még 1914-ben egy ilyen készítéséhez, de érthető okokból hidegre tetle és azóta 8 éve hagyja pihenni. Most a miniszter erőlyesen követeli e szabályrendelet elkészítését. Reméljük, hogy a mezőgazdasági érdekképviseletek is megmozdulnak és a miniszter után erőlyesen sürgetik a községi közlegelő szabályrendeletének elkészítését, hogy végre a jószágartatók — bár városi és állami felügyelet alatt — magok rendelkezzenek a hortobágyi legelővel és az abból befolyt jövedelmét nem fordítják másra.

Máskülönben a miniszter a Hortobágyon kontemplált beruházásokat jóváhagyta, mert a 20 kg. legelőbérben bő fedezetet lát. Most már teljes az összevisszaság a hortobágyi legelőbérfizetés terén. A miniszter 20 kg. buzát hagyott jóvá, a közgyűlé kierőszakolt többsége 50 kg-ot fogadott el. Ez utóbbit a gazdák megfelebbezik, így a város csak a 20 kg-ot szedheti, nem a tőzsdéi áron, hanem az országos pénzügyi tanács által megállapított egyenértékben.

Cowerko, Berbery
gyapjuszövetek

és nyári mosókelmek óriási választékban meglepő olcsón
BIHARI ZSIGMOND posztóüzletében
Piac-utca 16. Alföldi Takarékp. palota.
Elegans férfiruhák legújabb divat szerint mérték után készülnek.

TÜKÖRGYÁRTÁS
mindentéle új tükrök készítése
régí tükrök újrajtése
Csapó-utca 19. szám.
Debreczeni Üvegcsiszoló-
és Tükörgyártó.

LENGYEL
KELMEFESTŐ
VEGYTISZTÍTÓ
Felvételi irodái: Csapó-u. 28. és 95.

A Hortobágy pénzügyi mérlege.

Irta: Zöld József tanácsnok.

Az utóbbi napokban a helyi lapok a hortobágyi legelőbérek kérdésével majdnem mindennap foglalkoznak. Ezek a szenvedélyes hangon tartott cikkek alkalmasak arra, hogy az ügy iránt érdeklődő nagyközönséggel elhíthessék, hogy a gazdákkal lényeg valami nagy méltánytalanság történt. Ilyen körülmények között hivatalomból folyólag kötelességemnek vélem, hogy a Hortobágy tájékoztató pénzügyi mérlegét a közvélemény elé tárjam annak indoklásául, hogy az efféle véleményeknek távolról sincs létjogosultságuk. Jelen soraimban nem követem az em lilett cikkek stílusát, nem reflektálok az ingerült szavakra, csak adatokat közlök s összehasonlítsók teszek. Beszéljenek a számok! Ha az elhatározásra hivatottak ezeket is azon a véleményen lesznek, hogy az 50 kgr. legelőbér sok, ám hozzanak más határozatot.

A hortobágyi legelőterület, leszámítva a másnemű művelés alatt levő területeket, kerekén 39000 kataszteri hold. A rajta levő legelő jószágok száma, átszámítva két darab tavalyi jószágot, vagy öt darab kis jószágot (sertést, birkát) egy számosra, összesen 19166 darab számos jószág. Ha tehát a legelőbér számos jószágként 50 kgr. buzában van megállapítva, egy holdra 25 kgr. buza egyenértéke esik.

Már itt fellehetném azt a kérdést, hogy ha a Hortobágy mellett levő hasonló minőségű Kőudvarért holdanként 65 kgr., a Nagyálomzugért holdanként 87 kgr., a Kisálomzugért maguk a gazdák holdanként 65 kgr. buza hasznóbért adnak s még a földadót is fizetik, akkor a Hortobágyért 25 kgr. csak nem sok? Hiszen ezt a 25 kgr. bevételt még igen súlyos kiadások terhelik. Lássuk csak a bevételeket és a kiadásokat. Könnyebb áttekinthetőség végett a kisebb tételek elhagyásával buzaválutában számolok.

Bevételek: Legelőbér 9600 m, téli legeltetés 120 m, széna és nád értéke 500 m, összesen 10220 m buza.

Kiadások: Személyzet, mátai biztos hivatal, állatorvosok, rendőrök jószágápolók 420 m, földadó 2005 m, liszszabályozás 80 m, állalkóróda gyógyszer, döggödörök 40 m, épületjavítások 80 m, egyéb 40 m, új állatorvosi lakás 1500 m, telefonközpont 150 m, összesen 4265 m buza. Tiszta bevétel összesen 5955 m buza; egy holdra esik 15 kgr. buza.

Igaz, hogy a kiadási tételek között, mint rendkívüli kiadás ott szerepel az új állatorvosi lakás és a telefonközpont is, amely hátrányosan befolyásolja a végeredményt. — De ne felejtjük el, hogy a közgyűlésnek és az összes szakbizottságoknak egyhangulag és örömmel hozott, tegnap óta kormányhatóságilag is jóváhagyott határozata szerint jövőre fel kell építeni a másik állatorvosi lakást is és még sok egyéb kell létesíteni. Rendkívüli kiadás lesz tehát bőven a jövőben is! Vagy mondjunk le a szép tervekről s hagyjunk mindent az eddigi szegénytelen állapotban mozdulatlanul?

Akkor, amikor a Hortobágy bevételeiről és kiadásairól van szó, nem lehet figyelmen kívül hagyni a házipénztárnak az állattenyésztés érdekében hozott nagy áldozatait sem, mert ennek előnyeit kizárólag a Hortobágyon legeltető gazdaközönség élvezi.

A fedező ménes és pedig 25 városi, 2 állami mén és az idetartozó 9 szolgálati ló egy éven át elfogyaszt 420 m zabot és 1700 m szénát. Ennek értéke megközelítőleg 800 m buza. A ménesmester illetménye, jutaléka, a 15 lovász fizetése és ruházata 260 m, a fedező ménes istállóinak javítása, a lovak kezelése, járművek költsége 40 m; együtt 1100 m buza. Ezzel szemben a fedező ménes bevétele fedezetlési díjakból 150 m. Marad effektív ráfizetésként 950 m. buza.

A törzsménés állománya: 39 darab anyakanca, 3 drb. fedezőmén, 19 drb. hároméves, 20 drb. kétéves, 21 drb. egyéves, 23 drb. idei csikó

Egy hajdumegyei magyar fiu egész várost épít föl Amerikában.

A 90 cent napszámtól a milliókig.

Körülbelül két évtizeddel ezelőtt egy magyar fiu jelentkezett munkára a northamptoni, Pennsylvania állam belüli Allas Cement Co. munkásfelvévő irodájába. Bár a fiu zöld volt és csak 15 éves, munkát adtak neki és napi 12 órai munkáért 90 teljes centet fizettek.

Csak két évtizeddel ezelőtt az a zöld fiu egy pár héttel ezelőtt 1.200.000 dollárért 300 háznak a felépítésére adott ki rendelést, Bethlehem város vezető emberei, bankárai születésnapjára bankettel lepték meg és ma egyike Bethlehem vezető, elismert polgárainak.

Az élet valóban furcsább dolgokat tud előidézni, mint a legfantasztikusabb regény és Stefko Jánosnak amerikai pályafutása szinte álomszerű.

Stefko 15 éves korában került Hajdumegyéből Amerikába. Szülei elengedték, hogy hadd ismerje meg a világot. Szegények voltak s a hajduk országában nem tudtak megélni. A fiu felült egy kivándorló gőzörsre s kiment Amerikába, Utja Northamptonba vezetett.

Stefko 2 évet töltött Northamptonban, ahol a kőbányában kapott alkalmazást, majd átköltözött a közeli Bethlehembe, ahol már jobb sorsa volt, mert ott 12 órai munkáért annak idején 1.20 dollárt kapott.

Mint napszámos kezdte pályáját, később masinista lett. Feljebbvalói felismerték a tehetségét és nem sokára utazó munkásfelvévőnek léptették elő.

Az idők multak, a fiatal Stefko otthagya az acélgyárat és mindenféle áruval kezdett kereskedni.

Vevőit mindig becsülettel szolgálta ki, mert elve már azokban az időkben is az volt, hogy csak becsülettel lehet előrehaladni.

Igy lassanként mindig több barátot és jóakarót szerzett. Pár évvel ezelőtt banküzletet nyitott, a 3-ik utcán, a Steel Company főirodájával szemben, ahol pénzküldéssel, hajójegyek eladásával, ügyes-bajos dolgok elintézésével szolgált és mai napig is szolgáltja nemcsak a magyarokat, hanem a többi nemzetiségeket és az amerikaiakat.

A háboru alatt történt, hogy a washingtoni kormány egy 2500 házaz

városrészt tervezett Bethlehem mellett, hogy a háborus municiót gyártó munkások ott lakjanak.

A városrész felépítését meg is kezdte az állam, de a háboruak vége szakadt s az álmváros ottmaradt parlagon, bekuszálta a dűnya és a pompás, eleven városrész csak papíron volt meg.

Stefko János lelkében megszületett az álom, hogy milyen csodás dolog volna is felépíteni azt a városrészt, ahol a munkások boldog otthonokban lakhatnak, szép, modern, minden kényelemmel felszerelt lakásokban, ahol a gyermekek künn játszhatnak a szabadban, pázsiton, zöld fűvön, kertekben és addig forgatta az álmot a lelkében, addig járt Washington- és Newyorkba, míg egy szép napon azzal lepte meg barátait, hogy az államtól átvette a Pembroke városrészt, mind a 360 hold területét és felépíti a várost ugyanazon tervek alapján, amiket az állam szakértői dolgoztak ki.

Stefko legelső munkája az volt, hogy a 360 hold területből 15 holdat átengedett a Carey Printing Company-nak, Newyork és Amerika egyik legnagyobb nyomdavidálatának, amely Amerika néhány legnagyobb folyóiratát nyomja és rávette a vállalatot, hogy átköltözzék Bethlehembe.

Ennek a vállalatnak kb. 800 munkása van, akik majdnem 2 millió dollárt költenek évente.

Stefko 125 házat épített, 8 mérföld hosszú villanyvasúttal kötötte össze az új városrészt a bethlehemi fővonalal s 3 mérföld hosszú vasutovonalat vezetett a Central Railroad of New Jersey vasutovonalhoz.

A 125 házban boldog emberek laknak s most épül 200 újabb. Ha idők multával kifejlődik a város, hely van 2500 ház részére.

Csoda-e, ha Bethlehemben a vezető emberek, akik méltányolni tudják Stefko óriási szolgálatait, reá büszkén, szeretve, tisztelve tekintenek, csoda-e, hogy május 1-én, 37-ik születésnapján a legelső polgárok tiszteletére bankettet rendeztek?

Gazdag és szegény gyermek és felnőtt, Johnnak hívja, mert a magukénak tartják.

és 2 drb. szolgálati ló. Az ezek által elfogyasztott zab 700 m, széna 3000 m. Ennek értéke megközelítőleg 1300 m buzának felel meg. Az eladandó lovak árát 300 m. buza értékére teszem. Ehez képest a törzsménés 1000 m buza értékének megfelelő effektív ráfizetésünk van. A törzsménés és fedező ménesnél nem számítom e hallatlan értékű állomány tőkeértékének leírását, nem számítom az itt elhasznált szalma értékét s még sok egyéb, de viszont figyelmen kívül hagyom, — hogy ez az állomány a Hortobágyon legel. A törzsménésnél felmerülő effektív ráfizetés felét, vagyis 500 m. buza értékét a Hortobágy terhére írom, mert a törzsménés felerészé-

ben a fedezőménés felerészében a szolgálati lovak állományának fejlesztésére szolgál.

A törzsgulya állománya a költségvetési állapot szerint 51 drb. tehén, 17 drb. üsző, 21 drb. vágóbírka, 29 drb. növ. birka, 30 drb. választott borjú. Ez az állomány elfogyaszt 3000 m. szénát, elhasznál 1300 m. szalmát és 100 m. zabot, ami megfelelő megközelítőleg 1000 m. buza értékének. Ha az eladandó jószágok árát 300 m. buza értékére teszem, marad effektív ráfizetésként 700 m. buza értéke. Egyfelől a tőkeértéket, eselédbéreket, szolgálati jószágok értékét és költségét, másfelől a legelőbéreket és bikadíjakat számításon kívül hagyom.

A fentiekből kitetszőleg a Hortobágy tiszta bevétele 5955 mázsa buza értékével egyenlő, viszont a fedező ménesnél 950 m., a törzsménésnél 500 m., a törzsgulyánál 700 m. buza értékének megfelelő ráfizetés mutatkozik. Ha ezeket is figyelembe vesszük, a Hortobágy tiszta jövedelmeként 3800—3900 mázsa buza értékére számíthatunk, ami holdankénti tiz kiló buza értékének megfelelő tiszta hozamol jelent.

A fentiekben nem elszámolást akartam közölni, hanem tájékoztató pénzügyi képet igyekeztem nyújtani. Olyan számadatok ezek, amelyeket csak nagyon kevesen ismernek. Tudom, hogy az itt felsorolt adatokba itt-ott bele lehet kötni, de bizonyos, hogy az itt nyújtott képet észrevehetőleg elhomályosítani, vagy eltorzítani nem lehet.

1913-ban 14 K 60 fillér, 1912-ben 13 K 34 fillér volt a legelőbér, ami az akkori viszonyok szerint 69—71 kiló buza értékének felelt meg. Ha akkor megfelelő volt ez a legelőbér, miért sok ma az 50 kiló? Talán rossz a termés, talán nagy károk voltak? Ezt talán nem lehet mondani! Tudom, hogy rossz a legelő. Ez igaz! De kérdezem, egy pár abnormis esős nyártól eltekintve, évtizedek óta mikor volt jobb? Sohasem hallottam, hogy a legelő lesülésére hivatkozva az elődök legelőbér leszállítást követeltek volna. Ez nem történt meg tudomásom szerint akkor sem, amikor nagyszámú elhullások voltak.

Még egyet! A mult évben a legelőbér érthetetlen módon számos jószágként 800 koronában állapított meg, ami a befizetéskori, vagyis a tavaly október—novemberi buza-árakhoz viszonyítva számos jószágként 7—8 kiló, vagyis holdanként négy kiló buza értékének megfelelő bruttó hozamol jelent. Tessék ezzel szembeállítani megfelelő számmal az elsorolt kiadásokat! Könnyű lesz kiszámítani, hogy a Hortobágyra, ménesre és törzsgulyára hány ezer mázsa buza értékét fizetjük rá.

A gazdák érdekltsége hallomás szerint az ötven kiló legelőbér helyett negyven kilót akar fizetni. Ezzel a Hortobágy tisztá hozama tiz kilóról öt kilóra oivadna le. Jó lekiismerettel állithatom: a város házipénztára távolról sincs abban a helyzetben, hogy ezt a tiz kiló buzát, ami a mai számítás szerint 80 millió koronát jelent, elengedhesse, mert ez a házipénztár egyensúlyának felborulását eredményezné.

*

Mi tisztelven a mások véleményét is, készséggel adunk helyet Zöld tanácsnok ur elszámolásának, bár nem értünk vele egyet. Hangunk a kritika hangja volt és azok a gazdák, akiknek a 200 legelő nap helyett a 70-ik napon hazaszorult a jószáguk és nem tudják hova tenni. Zöld tanácsnok ur 39.000 holdat vesz fel legelőnek. Elhallgatá a kaszálókat, a városi törzsgulya és törzsménés járását, a tisztviselő földeket, a legális legeltetők mellett az illegális legeltetőket, melyet mind a legeltető gazdaközönség fizet meg. Az állatorvosi lakás felépítését, a telefon kiépítését legalább is 25 éves amortizációval kell végezni, nem egy év terhére. A törzsménés a város vagyona, fedezetére szolgál a Folvó-kaszáló, az Epreskert. — Ha olyan nagy teher a városnak a törzsménés és törzsgulya, adja át a gazdáknak (vagyis azoké volt) egész felszerelésével, szívesen átveszik a terhet. A szénát is átveszik a költségvetésbe beállított sulyban és árban. Ha csak 10 kgr. a Hortobágy tiszta hozama és ebből a legcsékélyebb engedmény a város pénzügyi helyzetének felborulását jelenti, ugyan tegyen a város ajánlatot a gazdáknak, hogy összes terheivel vegyék át, hátha azok 15 kilót is adnak érte holdanként. De a közlegelő nem arra való, hogy mindenféle esetleg kitalált kiadás annak a terhére történjék. Végül állításunkat fentartjuk, hogy 50 kiló buza legelőbérrel a gazdákat sujtani nem lehet.

DR. REX féle
Pipere-szappanok
legjobb, legolcsóbbak

Kapható Drogueriákban és Illatszertárakban. ooo

Téli árú nagyban
Csillag
kötött, szövött és kendőárú nagykereskedése
Debrecen, Sas-u. 4.

Haszonbérbe adatnak

a debreczeni református kollégiumban folyó évi augusztus hó 11-én, délután 3 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a bellegelő 289. szám alatt (Gugyori melletti) fekvő 98 holdas és a bellegelő 373. szám alatt (Kisszepezen) fekvő 16 holdas tanyabirtokok.

Feltételek a kollégium gazdasági hivatalában megtekinthetők.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező földbirtokok közül *folyó évi augusztus hó 10. napján, délelőtt 9 órakor* a Városháza kistanácsstermében megtartandó nyilvános árverés alkalmával a következők fognak haszonbérbe adatni:

1924. évi október hó 1-től 1930. év szeptember 30-ig guti telek elnevezésű 822 kat. hold 92 négyszögöl területű birtok.

1924. évi október hó 1-től 1936. évi szeptember 30-ig Pallagi VIII-IX. számú Tornyostanya elnevezésű 723 kat. hold 02 négyszögöl területű birtok. Az árverési feltételek a Tanács gazdasági ügyosztályánál, Városháza, I. emelet 25. szám, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1923 július 19.

ZÖLD J.,
tanácsnok.

**Gazdálkodóknak
iparosoknak alkalmas
békültözhető, nagytelekű
házam eladom. Terményért is!**
Jlmár-utca 11. szám.

**Pénzintézetek
vállalatok
figyelmébe!**
**A magyar korona zürichi
árfolyamának táblázata**
1914—1923.

Hivatalos adatok alapján
összeállította:
Barcza Imre
a Budapesti Kereskedelmi és
Iparkamara könyvtárosa.

Most jelent meg!!!

Ára 200— korona.

Kizárólag kapható a

„MÉLIUSZ”
könyvkereskedésben. 000

**Lakásának átadását
lelkiismeretesen intézi el
Nagy Lajos iroda.
VERES-UTCA 9. SZÁM.**

**Olcsó kerti butorok,
nyugszékek,**

garantált száraz anyagból készült vasalt és vasalatlan szekerek, kőristalppal, akácküllökkel és szilfaagglyal, szekéralkatrészek (agyak, talpak, küllők stb.). Gyönyörű kivitelű olajtengelyes **Eszterházy-kocsik**. — Elsőrendű száraz **tölgyparkét**, falfrise és széklec nagy választékban állandóan raktáron.

Kérjen árajánlatot.

RÁHMER SÁNDOR

mezőgazdasági gépek raktárában

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 43.

TELEFON 962.

Neuschloss-Lichtig Faipar R. T. és Pestszent-
Iórczi Parketgyár R. T. Vezérképviselése.

**Aki házat akar venni
az okvetlen és azonnal
nézze meg a**

Homok-utca 123. számú házat.

Kis családi ház!

Idegen lakó nincs! Csak maga

a tulajdonos lakik benne!

Üzlet is van rajta!

Minden helyiség ki lesz őrítve

és át lesz adva a vevőnek

beköltözhetőre!

Őn is nézze meg rögtön!!

Amig nem késő!

Mert az olyan házat,

amelyekben lakó nincsen,

amelyekben a tulajdonos

egyedül csak maga lakhat

és amelyik azonnal át lesz

adva a vevőnek beköltöz-

hetőre, pláne olyan üzlet-

és műhelyhelyiségekkel,

melyekből kevés költséggel

még egy másik szép két

szobás lakás, konyhával,

speizzal — alakítható át

azt rögtön elkapják!!

Csatorna bevezetve. Vízve-

zeték bevezetve. Villany-

világítás mindenütt.

Ezen ház felett is a Nagy

Lajos Országos Ingatlanforgalmi

Vállalat rendelkezik, egyedül csak

ott köthető meg a vétel, ott

teendő le a vételi foglaló is!

Iroda: Veres-utca 9. szám alatt.

HÖLGYEIM és URAIM!

Mély tisztelettel ajánlunk Önöknek:

Runburgi elnevezésű, minden-

nemű fehérneműre alkalmas

Pamut-vásznat méterenként K 3,140

510 darab fehérített, bőre-

lepedőt árú-ként, K 11,620

140 cm. széles férfilitőny szü-

vet, kitűnő minőség, méte-

renként K 14,320

Gyönyörű, modern duplaszeles

női szövet métere K 5,970

Selyemfényű batiszt, férfilitőny vásznak,

zefírek, anginok, kékkfestő, maradékok,

kanavaszok, tűrűközők, abroszok, po-

hártörők és gyönyörű himzett, kész női

fehérneműek, minden elfogadható árt.

Kérjük, tekintse meg raktárainkat.

Vizsgálja meg árainkat.

OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR.

Csak az udvarban.

BUDAPEST, Király-utca 32. szám.

Petőfi-utca sarok.

Kinek van eladó háza?

Gyárunk tisztviselői és mun-

kásai részére keresünk meg-

vételre eladó kisebb házakat

a külsőségeken, esetleg bent

a városban is!

Ajánlatokat kérünk kizárólagos

megbizottunkhoz, a NAGY

LAJOS Országos Ingatlanfor-

galmi Irodához: Veres-u. 9.

Szobafestést!

selyem, gobelin, szőnyeg- és

moare-falakat. Butor-, iroda-

és fűzetberendezések, portálok

festését becsületesen és

igen jutányos árban végzi

Kelemen Sándor

szobafestő- és mázolómester

Debreczen, Kölesey-u. 10. szám.

Munkálatokat vidéken is

teljesítek, a legkisebb

munkát is elvállalom.

Mintalapok szerinti sablonok

vannak eladók.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznapokon 10 szóig **200 korona**, minden további szó **20 korona**, Vasárnap 10 szóig **300 korona**, minden további szó **30 korona**. Vastagabb betűkből a szavak kétszeresen számoltak. Lesznek felszámítva. Telefonszám 4. 0000000000

Ajánlat

Özvegy urinő
aki háztartás és gazdaság minden vezetésében jártas, aki most is nagy ur házaétást vezet, háztartás vezetésére ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban.

Augusztusi belépésre
tiz évi gyakorlattal rőtös segéd állást keres. Cim a kiadóba. 1575

Tűzálló téglá
samottliszt kapható Timár-u. 11. Telefon 10—92. 1558

Aranyat,
ezüstöt,
brillánsat,
hamis fogakat
legmagasabb napi áron
vesz
Steiner Mihály
Hatvan-u. 2., I. emelet.

Virágesekép
minden mennyiségben kapható Timár-u. 11. Telefon 10—92. 1561

Veszek
fehéreneműeket, selymeket, paplanokat, garnitúrákat, szőnyeget, butort. Kaiser. Piac-u. 7. sz. 1138

Takaréklüzhelyet
csak

Király Imre

lakato nál

vegyen vagy rendeljen. Asztalkonyhával 40% fűtőanyagot takarít meg.

Műhely és raktár:

Hadházi-ut 13. szám

(Saját ház.)

Telefon 9-86. Villamos megálló

Pállnkafőző üstök

mosó- és cserüstök ké-

szesen legolcsóbban Mándoki rézművesnél Arany

János-utca 13. sz. Ócska

vörösrézet napi áron

vesz. 1137

Gazdák figyelmébe!

Építsen üreget beton-

blokkokkal, 50%-kal ol-

csóbb a tégláépítkezés-

nél. Gazdasági építke-

zéseknél kiválóan alkal-

mas. Betonblokk, cse-

rép, kutgyűrű és sír-

kövek a Debreczeni

Működgyárnál kaphatók.

1582

Harisnyafeljelést,

uj harisnya készítését

vállalja

Schwarz zsinórgyár

Piac-u. 32.

Ugyanott harisnyakötő mun-

kánok felvételnek.

Buzapévát

szalmát, tengeri kórót

adok, kinekem trágyát

fuvaroz. Széchenyi-utca

14. szám. 1534

Irodakasszony

képzett, gyakorlott és

szorgalmas alkalmazást

talál. Timár-u. 11. sz.

1562

Ingyen

hordhat törmelékét épít-

kezéstől — udvartöltés-

hez. Meszena-utca 26.

szám alul. 1577

Kiadó

14 katasztrális hold föld
Ondódon. Széchenyi-ut
14. sz. 1587

Egy

kis üzlet helyiség nagyon
forgalmas helyen, cse-
mege-üzletnek fodrász-
nak stb. igen alkalmas,
átadó. Cim a kiadóban.
1509

Ócska vasat

rezet s mindenemű
fémek legmagasabb
árért veszek. Ková-
csoknak használhat-
ót becserelek. Nagy-
gyob tételt elszállítok

STEINER,
Eötvös-utca 110. sz.
Telefon 6-86.

Lakatosok

színes tűzhelyes empéket
jutányosan kaphatnak
Timár-u. 11. Telefon
10—92. 1563

**Villamoszerelési
anyagok** és készülé-
keket a legolcsóbb napi
árban ad el. Delejgyuj-
tók, feszmerők, villany-
motorok, telefonok, min-
dennemű villamos mű-
szereket gyárt, javít,
vesz, elad, cserél

FÖLDVÁRI
Debreczeni I. Elektro-
technikai gyár
SZÉCHENYI-UTCA 55. SZ.
Telefon 168.

Aranyat,
ezüstöt,
brillánsat

legmagasabb árban

vásárol

KÁTAI

ékszerkereskedő

Piac-utca 19., II. em.

Telefonhívásra

házhöz megy.

Telefonszám 624.

Elcserelem

Homokkert, Bujdosó-u.
21. sz. alatti lakásomat
egy szobás hasonlóval,
telepre vagy Salétromi
kényszer lakással is.

1593

Kerékpáromat

kontrafékes, jókarban
levőt, elcserelem ma-
lacért, buzáért, vagy
tengeriért. Kossuth 59.

1590

Kereslet

Tanoneot

keres ifj. Zelinger cim-

festő. Egyháztér 4. 1572

Két lakást

3 esetleg 2 szobásat

keresek azonnalra vagy

augusztusra. Ügynököt

díjazok. Fahidi, Sziv-u.

23. Telefon 4—18. 1127

Barackot

félérettet

minden mennyiségben

veszek

SCHÖN

Piac-utca 6.

Kossuth szorral szemben

Telefon 614.

Szöllőkezelői

állást keres csak Deb-
reczen és vidéken no-
vember vagy december
hóra, 38 éves, szorgal-
mas szakember. Megke-
resések Csabai Sándor,
Izsák, vagy Debreczen,
Gerébi-telep, Zádor-u.
26. kéretnek. 1581.

Gyakorlott

30 év körüli vaseszter-
gályos azonnal felvéte-
lik. Trnka gépműhely.
Barna-u. 3. 1579

Sürgösen keresek

műhelynek való

helyiséget.

Ajánlatokat a kiadóba

hétfő délig kérek.

Munkásszöny

felvétetik Árpád-tér 13
Dénes. 1580

Éjjeli ór

alkalmazást kap a Pesti
soron levő Alföldi Tak-
karékpénztár raktárvál-
latánál. Nyugdíjasok
előnyben részesülnek.
1583

Harmoniumot

megvételre keres dr.
Balla, Csapó 57. 1586

Intelligens

lakótársnőt keresek.
Cim a kiadóba. 1588

Butorozott szoba

konyha fiatal házaspár
részére keresetik. Piac,
utca 58 I. em. 25. 1591

Tanuló

fizetéssel vagy ellátás-
sal felvétetik Gerstner
Kálmán fűszerkereske-
desében. Széchenyi-utca
1592